

Notitie ontwikkelingen team Seksuele Gezondheid

Team Seksuele Gezondheid is een samenwerking tussen GGD regio Utrecht (GGDrU) en Volksgezondheid van de gemeente Utrecht. Seksuele Gezondheid biedt enerzijds individuele consulten: soa- en seksualiteitshulpverlening, PrEP-zorg en hepatitis B vaccinatie. Deze zorg is voor jongeren tot 25 jaar en groepen met een verhoogd risico op soa, zoals mannen die seks hebben met mannen, sekswerkers en personen die slachtoffer zijn van seksueel geweld. Anderzijds ondersteunt GGDrU vanuit Seksuele Gezondheid basis- en voortgezet onderwijs in de regio bij relationele en seksuele vorming.

Organisatie en financiering werkzaamheden Seksuele Gezondheid

Seksuele Gezondheid wordt grotendeels gefinancierd uit rijksmiddelen via de regeling Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg, PrEP-pilot, hepatitis B vaccinatieprogramma en Gezonde School stimuleringsregeling Relaties & Seksualiteit. Een aantal gemeenten investeert hiernaast in uitbreiding van regulier aanbod en projecten. Amersfoort zet in op het project SchoolsOUT samen met provincie en gemeente Utrecht. Gemeente Utrecht investeert in ruimte voor meer soa- en PrEP-consulten en het bereiken van personen in een kwetsbare positie. De Eemland gemeenten en gemeenten Utrechtse Heuvelrug en Stichtse Vecht nemen maatwerk af om basisonderwijs en kinderopvang in hun gemeenten te ondersteunen bij relationele en seksuele vorming.

Keuze inzet doelgroepen soa- en seksualiteitshulpverlening

De komende periode verschuift de aandacht van Seksuele Gezondheid van de groep die grotendeels op eigen initiatief de GGD weet te bereiken met het verzoek voor een soa-test naar groepen in een meer kwetsbare positie die nu nauwelijks gezien worden in de spreekuren.

Van de huidige populatie die we zien, bestaat het merendeel uit theoretische opgeleide witte mannen en HBO- en WO-studenten en is slechts 3% lager opgeleid (cijfers soa-consulten regio Utrecht, 2021). Bij voorkeur zouden we deze groepen blijven zien: we vinden namelijk bij ruim 20% van de personen een soa en tijdens de consulten worden veel onderwerpen met belangrijke thema's besproken, zoals seksueel geweld en anticonceptie. Echter heeft GGDrU te maken met een zeer beperkt aandeel van de rijksmiddelen voor deze zorg en weten we dat andere groepen in een meer kwetsbare positie ook een verhoogde kans hebben op soa en seksualiteitsproblematiek.

De jarenlange lobby richting VWS heeft nog niet geresulteerd in additionele middelen, slechts een toezegging dat de regeling Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg nogmaals geëvalueerd wordt, inclusief de verdeelsleutel van het beschikbare budget. Regio Utrecht wordt zwaar benadeeld in deze verdeling van middelen. Door het beperkte budget zijn we gedwongen keuzes te maken. Met VWS is gecommuniceerd dat we reguliere spreekuren afschalen en ruimte maken voor het bereiken van groepen in een meer kwetsbare positie, zoals mensen van kleur of met een praktische opleiding. De (extra) personen die we moeten afwijzen door een daling van

spreekuurplekken, verwijzen we naar hun huisarts of andere betrouwbare private aanbieders van soa-testen.

Nieuw zijn de zogenaamde satellietpoli's; locaties meer verspreid over de regio en waar we spreekuraanbod creëren dicht bij burgers die nu ondervertegenwoordigd zijn op de spreekuren. Vrijgespeelde tijd wordt benut voor meer samenwerken met buurtteams, jongerenwerk, maatschappelijk werk en andere partners om op locatie soa- en seksualiteitsconsulten aan hun bewoners of bezoekers te bieden, de professionals te trainen in het bespreekbaar maken van relaties en seksualiteit met hun doelgroep en hen te informeren over ons aanbod, zodat ze kunnen doorverwijzen naar spreekuren. Minimaal behoudt Seksuele Gezondheid dagelijks spreekuur in het Stads kantoor in Utrecht en wekelijks in Amersfoort voor spoed en personen in de hoogste urgentie categorie voor soa-zorg en seksualiteitshulpverlening. We monitoren komende twee jaar of de gewijzigde inzet daadwerkelijk een verschuiving laat zien in de bereikte populatie naar meer personen met een migratieachtergrond of praktische opleiding.

We blijven ons inzetten als we kansen zien om VWS of de Tweede Kamer in beweging te krijgen om additionele middelen vrij te maken voor de Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg. Immers zien we dat het nodig is beide te blijven doen: de huidige populatie bedienen én inzet op mensen in een kwetsbare positie. We vragen u onze lobby te ondersteunen en daarmee bij te dragen aan beter toegankelijke aanvullende seksuele gezondheidszorg in de regio Utrecht.

Week van de Lentekriebels

Tijdens het AB van 29 maart bent u geïnformeerd over de maatschappelijke onrust die speelde rondom de Week van de Lentekriebels (20-24 maart).

De Week van de Lentekriebels is een jaarlijkse projectweek over relaties, seksualiteit en weerbaarheid op speciaal- en basisonderwijs. Expertisecentrum seksualiteit Rutgers organiseert deze week samen met GGD'en sinds 2006. Dit jaar deed bijna de helft van de scholen in het speciaal- en basisonderwijs mee en werd het lespakket van Rutgers zelf meer dan ooit gebruikt. Scholen kiezen zelf of zij meedoen met de projectweek en welk lesmateriaal zij gebruiken. Rutgers en GGD'en adviseren scholen om ouders vooraf te informeren over de lessen en wat ze daarin gaan bespreken. Elk jaar zijn er scholen die hier vragen over stellen. Dit jaar zijn het er veel meer geweest dan gebruikelijk, omdat er veel nepnieuws is verspreid over onder meer kleuters en de seksuele handelingen die leerkrachten in de lessen zouden bespreken. Het verspreiden van desinformatie begon in januari en enkele politici en opiniemakers halen sindsdien delen uit lesprogramma's uit hun context en delen boekjes en afbeeldingen die niet bij de Week van de Lentekriebels of Rutgers' lespakket Kriebels in je buik horen. Ook nieuw zijn de bedreigingen aan het adres van (medewerkers van) Rutgers. Minister Wiersma maakte naar aanleiding van Kamervragen duidelijk dat relationele en seksuele vorming in het basisonderwijs verplicht is en dat scholen zelf mogen weten op welke manier zij dat invullen. De gezamenlijke GGD'en benadrukten het belang van relationele en seksuele vorming in het basisonderwijs.

In de regio Utrecht heeft GGDrU contact gezocht met de scholen die zich hadden aangemeld voor de Week van de Lentekriebels. Vijf scholen hebben het lastig gehad met vooral reacties van ouders. We hebben scholen bijgestaan, bijvoorbeeld in de vorm van extra ingelaste ouderavonden, en geadviseerd over hoe het gesprek met ouders aan te gaan en hoe voor te bereiden op komende jaren. Tijdens ouderavonden op scholen horen onze medewerkers de bezorgdheid van ouders en is de toenemende polarisatie te merken; sommige ouders maken zich zorgen over wat de agenda van de overheid is, waarom aandacht voor seksuele vorming op scholen verplicht is. De meeste scholen hebben op een prettige manier, zoals ze gewend waren, aandacht kunnen besteden aan relationele en seksuele vorming en mooie gesprekken gevoerd met hun leerlingen.

We verwachten de komende jaren vaker te maken te gaan krijgen met onrust rondom relationele en seksuele vorming en willen scholen daarbij blijven ondersteunen. Volgens de aanpak van de Gezonde School werken we met scholen op een duurzame manier aan educatie,

signalering, beleid en schoolomgeving. Het thema Relaties & Seksualiteit is onderdeel van de Gezonde School en krijgt via de landelijke stimuleringsregeling Relaties & Seksualiteit een extra impuls. Helaas kan slechts een deel van de scholen de regeling toegekend krijgen. Daarbij is de regeling van tijdelijke aard en zouden we graag via gemeenten structurele aandacht voor het thema borgen.

U heeft tijdens het laatste AB aangegeven een helpende hand toe te willen reiken als dat nodig is. GGDrU maakt daar graag gebruik van en ziet de volgende mogelijkheden:

- Richting gemeenteraad en B&W het belang van aandacht voor relationele en seksuele vorming van jong af aan onderschrijven;
- Tijdens de Lokale Educatieve Agenda (LEA) het onderwerp 'relationele en seksuele vorming' agenderen en bespreken welke behoefte aan ondersteuning er is;
- U kunt tijdens de Week van de Lentekriebels op een school in uw gemeente voorlezen;
- We nodigen u graag uit voor wanneer scholen een Gezonde School vignet 'Relaties & Seksualiteit' uitgereikt krijgen;
- Als gemeente met GGDrU in gesprek over de mogelijkheden ten aanzien van maatwerk waarbij de GGD het basisonderwijs kan ondersteunen bij aandacht voor relationele en seksuele vorming, trainen van leerkrachten en het geven van ouderavonden.